

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/392/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7811203643
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7811203643.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Gizely Majerčák a členov senátu JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Alexandra Husivargu v občianskoprávnej veci žalobcu: A. N.V., nar. X.X.XXXX, bydlisko M. M. H. X, V., proti žalovanej: E. N., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko L. X, V., zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Csákóom, Hviezdoslavova 4, Rožňava, o vrátenie daru, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 23.7.2013 č. k. 4C/71/2011 - 144

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca po žalovanej sa domáhal vrátenia daru v podobe vydania nehnuteľnosti - rodinného domu presne špecifikovaného v žalobnom petite, a to v podiele jednej polovice. Žalovaná proti žalobe sa bránila tvrdením, že nie je dôvod na vrátenie daru. Okresný súd Rožňava rozsudkom označeným v záhlaví žalobe vyhovel, pretože dospel k záveru, že žalovaná (od roku 2005 manželka žalobcu) voči žalobcovi sa dopustila hrubého porušenia dobrých mravov tým, že napriek ubezpečeniu, že aj ona sa bude podieľať na nevyhnutnej rekonštrukcii domu splácaním úveru z banky, a žalobca preto po krátkych troch rokoch manželstva v novembri 2008 ako výlučný vlastník zmluvou z 3.11.2008 daroval jej polovicu nehnuteľného majetku po svojich rodičoch (rodičovský dom s príľahlou záhradou), toto nakoniec odmietla, nepodpísala zmluvu o úvere, pričom takmer bezprostredne po darovaní pre jej správanie došlo k vzájomnému odcudzeniu manželov a k prerušeniu manželského spolužitia, navyše žalovaná v marci 2009 oznámila polícii, že žalobcu podozrieva z krádeže zlatých šperkov. Po tom, čo žalobca žalovanú vyzval na vrátenie daru, listom z 27.1.2010 mu oznámila, že nehnuteľnosti mu nevráti, ale je „ochotná svoj podiel žalobcovi predať za znalcom určenú hodnotu“. V dome pritom býva žalobca, žalovaná má svoj byt. Manželia nikdy nevedli spoločnú domácnosť, ani spolu nehospodárili, od začiatku roku 2009 spolu nežijú a nekomunikujú spolu. Žalobca pritom chce pokračovať v oprave domu, dostal sa preto do ťažko riešiteľnej situácie. Jediným riešením by bolo preto žalovanou navrhované odkúpenie pôvodne jeho podielu z nehnuteľnosti zdedenej po rodičoch späť od žalovanej. Práve v tomto postoji žalovanej vidí hrubé porušenie dobrých mravov, pretože opísanú situáciu spôsobila žalovaná, dobre o nej vie a chce z nej ťažiť. Úspešnému žalobcovi priznal náhradu súdneho poplatku 99,50 € (§142 ods. 1 OSP).

Proti rozsudku žalovaná podala odvolanie s návrhom, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne aby rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol. Súdu prvého stupňa vytýka, že pri svojom rozhodovaní vychádzal z jednostranných, ničím nepreukázaných a zavádzajúcich tvrdení žalobcu, kým tvrdenie žalovanej bezdôvodne negoval. Napadnutý rozsudok považuje za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, keďže z neho nevyplýva, prečo súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu o dôvodnosti žaloby, hoci tento nesplnil dôkaznú

povinnosť vo vzťahu k svojim tvrdeniam. Nie je preto zrejmé, ako súd dospel k záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie a ako dospel k samotnému rozhodnutiu v danej veci, čím sa jej odňala možnosť konať pred súdom. Z procesného hľadiska namieta, že došlo k porušeniu §118 ods. 2 OSP, v dôsledku čoho konanie je postihnuté aj inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zdôrazňuje, že už dávno pred darovaním pracovala v Rakúsku, na Slovensku sa zdržiavala len málo, život manželov po darovaní v žiadnom prípade preto sa nezmenil, keďže aj po ňom žili úplne rovnako, ako pred darovaním. Pokiaľ dôvodom na vrátenie daru má byť skutočnosť, že žalobcu nepravdivo a krivo obvinila či už z manželskej nevery alebo z krádeže zlatých šperkov, žalovaná sa bráni, že len uviedla to, čo videla a zažila a vyjadrila svoje určité presvedčenie, pričom nešlo o krivé obvinenie, keďže aj vykonaným dokazovaním malo byť preukázané, že žalobca ju zbil. Priznáva vedomosť, že manželia úver mohli dostať len po spoločnej dohode, popiera však akúkoľvek dohodu ohľadom vybavenia spoločného úveru. O pravdivosti jej obrany, že medzi manželmi v tejto otázke neexistovala nezhoda, má svedčiť aj skutočnosť, že žalobca na súde sa nedomáhal nápravy v otázke nezhôd ohľadom spoločného hospodárenia manželov. Rezolútne odmieta, žeby podpísanie úveru podmieňovala prevodom polovice domu na seba. Zotrvala na tvrdení, že darovaním spornej nehnuteľnosti žalobca chcel dosiahnuť výlučne to, aby zabezpečil splnenie bankou požadovaných kritérií ohľadne možnosti splácania úveru s prihliadnutím na príjem žalovanej z Rakúska. Popiera svoj prísľub, že sa bude spolupodieľať na rekonštrukcii domu. Spätnú kúpu spoluvlastníckeho podielu nenavrhovala ako jedínú možnosť riešenia vecí, spomenula ju len okrajovo, pričom riešenie týchto vecí predpokladala až po prípadnom rozvode, poukazujúc pritom na svoj list z 21.6.2010, v ktorom žalobcovi oznámila, že „po rozvodovom konaní je ochotná s ním jednať o vysporiadaní polovice domu“. Uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu prejavil spokojnosť s napadnutým rozsudkom. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok potvrdil ako vecne správny. Zdôraznil, že hoci aj pred darovaním manželia žili oddelene, po darovaní počnúc Silvestrom 2008 až do marca 2009 vznikali medzi nimi konfliktné situácie a následne došlo k prerušeniu spolužitia, t. j. žalovaná keď sa vrátila z pracovného turnusu, už sa nevracala k žalobcovi tak, ako tomu bolo do darovania a robila všetko preto, aby už spolu nežili. Ohradil sa proti tvrdeniu žalovanej, žeby výsledky vykonaného dokazovania mali preukazovať, že by jej fyzicky ublížil. Nanovo, podrobne a zhodne s tým, ako v konaní pred súdom prvého stupňa opísal, čo ho viedlo k darovaniu, ako prebiehali udalosti ohľadom vybavovania úveru, ako prebiehali udalosti pred a po darovaní, a prečo sa cíti podvedený. Vyjadruje svoj názor, že pokiaľ žalovaná nechcela prijať dar, ale tak už urobila, nemala by mať prekážky, vrátiť mu ho späť. Poukazuje na nečestné úmysly žalovanej prejavujúce sa v tom, že po prijatí daru vytvorila stav, keď žalobcu bez dôkazov obvinila zo spáchania skutkov, ktorých sa nedopustil a nakoniec mu ponúkla riešenie vyplatením polovice domu. Finančné prostriedky na rekonštrukciu domu mali získať zo spoločne čerpaného a splácaného úveru, a preto musel darovať polovicu domu žalovanej. Neuplatňuje náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania a po zistení, že odvolanie bolo podané na to oprávneným účastníkom konania (§201, 202 a 204 OSP) postupom podľa §212 ods. 1 a 3 OSP v rozsahu uplatnených odvolacích dôvodov preskúmal rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny, odvolanie žalovanej je neopodstatnené. O odvolaní rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §214 ods. 2 OSP s tým, že rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach 29.9.2012 o 12,50 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202 na II. poschodí, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku od 22.9.2015 boli zverejnené na úradnej tabuli odvolacieho súdu.

Napadnutý rozsudok z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je plne akceptovateľný, presvedčivý, jasný, zrozumiteľný, nesignalizuje možnosť porušenia procesných práv účastníka konania. Odvolací súd nezistil ani existenciu inej vady konania, ktorá mala spočívať v nedodržaní procesného postupu súdom prvého stupňa vyplývajúceho z §118 ods. 2 OSP účinného od 15.10.2008. Hoci obsah zápisnice o pojednávaní z 31.7.2012 skutočne nedáva podklad pre záver, že súd postupoval podľa §118 ods. 2 OSP, žalovaná neopodstatnene namieta, že nedodržaním procesného postupu súdu prvého stupňa podľa §118 ods. 2 OSP sa jej odňala možnosť konať pred súdom. Ani prípadné porušenie tohto zákonného ustanovenia nespôsobuje totiž existenciu vady v zmysle §221 ods. 1 písm. f) OSP, pretože hoci predseda senátu (samosudca) toto zákonné ustanovenie nedodrží tým, že podľa dovtedajších výsledkov konania neuvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli, nemá to žiaden právny dosah

na možnosť vylúčenia účastníka konania z jeho procesných práv, ktoré Občiansky súdny poriadok mu priznáva. Je tomu tak preto, že porušenie citovaného zákonného ustanovenia žiadnym spôsobom žalovanú nediskvalifikovalo napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy, namietať prípadný nesprávny procesný postup prvostupňového súdu v odvolaní a podobne. Uvedené pochybenie samo o sebe nezakladá ani zmätočnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. V nedodržaní postupu podľa citovaného zákonného ustanovenia, ku ktorému v danej veci došlo, práve so zreteľom na individuálne okolnosti preskúmvanej veci nemožno vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá by bola viedla k zmareniu účelu sledovaného týmto zákonným ustanovením a neprispela tak k nepredvídateľnosti postupu rozhodnutia súdu prvého stupňa. Obsah súdneho spisu o. i. svedčí aj o tom, že žalovaná v priebehu celého konania mala zachované všetky procesné práva (obdobne viď početné rozhodnutia NS SR, napr. sp. zn. 3Cdo/294/2014, 6Cdo/134/2010, 4Cdo/167/2012, 5Cdo/189/2011, 6Cdo/53/2012 a ďalšie). Je preto nenáležitá argumentácia žalovanej rozhodnutím NS SR sp. zn. 3MCdo/18/2010.

Podľa §630 Obč. zák. darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak obdarovaný sa správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že k zániku darovacieho vzťahu dochádza na základe dvoch po sebe nasledujúcich právnych skutočnostiach: (i) hrubé porušenie dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny, (ii) jednostranný právny úkon darcu adresovaný obdarovanému. Za podmienky, že právny úkon darcu smerujúci k vráteniu daru je platným právnym úkonom, obdarovaný v prípade, že darovanú vec ešte má, je povinný vrátiť darcovi všetko, čo mu bolo darované. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru, nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného alebo len samotná jeho nevďačnosť. Je ním také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, je potrebné vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, je potrebné brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či tento voči obdarovanému sám sa nespráva v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu, alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade darca by sa totiž nemohol úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného, i keby bola taktiež nevhodná, nebolo by možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. V takom prípade by išlo o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným. Výnimkou by bolo iba také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu.

Súd prvého stupňa vo veci dokazovanie vykonal v potrebnom rozsahu, na základe neho správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu vyplývajúceho zo spisu. V odôvodnení rozsudku súd dal odpoveď na všetky otázky, ktoré pre vec majú podstatný význam, dostatočne a presvedčivo objasnil skutkový a právny základ rozhodnutia, odvolací súd vo výroku vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa podľa §219 ods. 1 OSP preto potvrdil. V celom rozsahu pritom sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, v odôvodnení svojho rozsudku v zmysle §219 ods. 2 OSP obmedzil sa preto len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku, ako sú uvedené zhora a ktoré vo svojom odôvodnení už preto neopakuje. Na správnosti týchto skutkových záverov nie sú spôsobilé nič zmeniť ani odvolacie námietky žalovanej.

S obranou žalovanej sa možno stotožniť potiaľ, že v konaní skutočne nebolo preukázané, žeby súhlas s finančným záväzkom voči banke bola podmieňovala prevodom vlastníckeho práva k polovici domu a príľahlej záhrady na jej osobu. Možno s ňou súhlasiť aj v tom, že pokiaľ medzi manželmi aj existovala dohoda o spoločnom postupe pri čerpaní spoločného úveru na rekonštrukciu domu a pokiaľ žalovaná následne od tohto zámeru odstúpila (rozmyslela si to), nepochybne mala právo tak urobiť. Nikoho nemožno totiž nútiť urobiť úkon (podpísať úverovú zmluvu), ak s tým sám nesúhlasí. Tieto skutočnosti sú však bez právneho významu pre rozhodnutie vo veci samej.

V konaní nepochybne bolo preukázané, že manželka aj pred darovaním žili oddelene, ale zmena v ich spolužití v rozhodnej dobe, t. j. po darovaní nastala v tom, že krátko po spornom darovaní žalovaná po návrate z pracovných turnusov v Rakúsku už sa nevracala do domu k žalobcovi, manželka netrávila spolu voľné chvíle, odcudzili sa natoľko, že spolu komunikujú už len písomne, aj to len ohľadom predmetu tohto súdneho sporu. Predchádzalo tomu zdá sa aj bezdôvodné podozrievanie žalobcu z nevery majúce

zrejme žiarlivostný podklad (viď výpoveď svedka M. G.) a tiež krivé obviňovanie žalobcu z krádeže zlatých šperkov, to všetko nielen pred orgánmi polície, ale aj priamo pred žalobcom, čo svedčí o. i. o značnom stupni odcudzenia či nevraživosti medzi manželmi.

Vychádzajúc z listu žalovanej z 21.6.2010 adresovaného žalobcovi nemožno mať pochybnosti, že rekonštrukciu sporného domu iniciovala žalovaná, pričom ako manželka žalobcu musela a mala si byť vedomá, že manželia nedisponujú dostatkom finančných prostriedkov na jej uskutočnenie. Nakoniec v zmienenom liste sama priznáva, že v súvislosti s rekonštrukciou sama „poplatila všetky poplatky, kolky, atď.“ a napokon podpísala aj zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti na zabezpečenie záväzku z úverovej zmluvy. Nijako nepreukázala, žeby k takémuto kroku bola akokoľvek donútená, je správne preto vychádzať z predpokladu existencie dohody manželov v otázke čerpania spoločného úveru, od ktorého žalovaná napokon odstúpila, keďže v konečnom dôsledku úverovú zmluvu nepodpísala.

Nech pohnútky a okolnosti, ktoré žalobcu viedli k darovaniu polovice výlučne jemu patriacej nehnuteľnosti po rodičoch v prospech žalovanej boli akékoľvek, v konaní bolo preukázané, že k takémuto darovaniu došlo, darovanie je platné a za splnenia vyššie zmienených podmienok ad 1 a 2 žalobca úspešne sa môže domáhať vrátenia daru. Dôležité v tomto smere je však aj priznanie žalovanej, že pohnútkou žalobcu vedúcou k darovaniu, bolo vyhovieť požiadavkám banky pre poskytnutie úveru. Keďže z úveru zišlo, pričom sa javí, že sa tak stalo vinou žalovanej, ktorá napokon neuskutočnila prísľub podpísať úverovú zmluvu a jednoznačne bolo preukázané aj následné zhoršenie a postupne až úplné prerušenie vzťahov medzi manželmi, kde žalovaná hovorí o dlhodobom nefunkčnom manželstve a o potrebe „zrušenia tohto zväzku“ s tým, že po „rozvodovom konaní bude ochotná so žalobcom jednať o vyporiadaní polovice domu“, pokiaľ žalovaná skutočne nemala zisťné úmysly pri bezodplatnom nadobudnutí sporných nehnuteľností, za daných okolností rozumne by nemala namietat proti požiadavke žalobcu na vrátenie daru. Žalovaná k jeho požiadavke však sa stavia odmietavo. V liste z 27.1.2010 jednoznačne vyjadrila, že nehnuteľnosť mu nemieni vrátiť a zároveň, že „to je kompenzácia za to“, čo žalobca „už urobil“. V tomto liste žalovaná zároveň navrhla, a to nielen ako možnú alternatívu, predaj svojho vlastníckeho podielu na nehnuteľnosti v prospech darcu za znalcom určenú cenu, a to ako jedinú možnosť žalobcu získať späť pôvodne svoje vlastníctvo. Jej odmietavý postoj k požiadavke žalobcu má byť teda formou „odvety“ za akési počinanie žalobcu, ktorého žalovaná za to mieni „trestať“ tým, že pokiaľ chce získať späť darovaný majetok po rodičoch, ona je ochotná situáciu riešiť, ale výlučne za finančné protiplnenie, t. j. len za podmienky, že žalobca jej zaň zaplatí znalcom stanovenú cenu. Nevera ani tzv. „známosti“ žalobcu s inými ženami preukázané pritom neboli a nebolo preukázané ani to, žeby žalobca žalovanej bol fyzicky ublížil. Nemožno preto hovoriť o tom, žeby správanie žalovanej bolo odrazom správania sa žalobcu voči nej (vyššie zmienená zásada vzájomnosti).

Správne preto súd prvého stupňa opísané správanie žalovanej za daných okolností hodnotil ako konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi a žalobu o vrátenie daru za dôvodnú. Odvolací súd vecne správny rozsudok preto potvrdil (§219 OSP), vrátane správneho rozhodnutia o trovách konania.

V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná, pretože tento ju neuplatnil, kým neúspešnej žalovanej ich náhrada neprináleží (§224 ods. 1 v spojení s §142 ods. 1 a 151 ods. 1 OSP, a contrario).

Výsledok hlasovania senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.